

A jó hangulat megteremtésében nagy szerepe volt a mihálygergei Ipoly táncgyűttes fiataljainak, akik — műsoron kívül — a kastélypark fűvén is táncra perdültek.

XIV. nemzetiségi napok

Nézsai impressziók

...Járásunk nemzetiségi jellegéből adódóan különös jelentősége van annak, hogy néhány együttesünk a szlovák és német anyanyelvű kultúra hagyományörző szerepére vállalkozik. Rajtuk, tevékenységükön keresztül is érzékelhető valóságga volna pártunk nemzetiségi politikájának — határaink is tümutató — elvei, önzetlen politikai céljai... — hangsúlyozta beszédében Sinka Sándor, az MSZMP Rétság járási Bizottságának csoportvezetője, az öntevékeny művészeti csoportok járási bemutatójának megnyitóján. A tizennegyedik alkalommal meghirdetett Nógrád megyei nemzetiségi napok június 6-1. programja igazolta szavait. A nézsai kastélypark színpadán fellépő amatőr együttesek — táncosok, énekesek, muzsikusok — nemcsak fejlődésükről adtak számot, de arról is, hogy töretlen gondozói a nemzetiségi kultúránk értékeinek.

Több éve hagyomány, hogy július első vasárnapján Nézsán is találkoznak a rétsági járás nemzetiségi községeinek csoportjai. Az ideai találkozót — csakúgy, mint a korábbiakat — a felszabadult, baráti légkör jellemezte, melyben nem kis része volt a házigazdák mindenre kiterjedő vendéglátásának. Nem véletlenül írta le ezt a „közhelygyanús” megjegyzést. Meggyőződésünk ugyanis, hogy az ilyen jellegű találkozók akkor töltik be maradéktalanul funkciójukat, ha erősítik, baráti kapcsolattá emelik a csoportok egymás közötti viszonyát. Kivált termékeny lehet a „családi” viszony nemzetiségi csoportok esetében, hiszen a már említett hagyományapólas nemes feladatát a feltárt értékek kölcsönös megismerésére teheti eredményessé. Másrészt az amatőr művészeti mozgalom is így erősödhet, a közös éneklés, táncolás, muzsikálás örömeinek jegyében.

Ezt példázta az elsőként fellépő mihálygergei Ipoly táncgyűttes sikeres vendégszereplése, amely — úgy hírlik — a jövőben is fenntartja kapcsolatát a Börzsönyvidéki AFESZ nézsai vegyes karával.

A nézsai általános iskolások kalocsai gyermeklakodalmast mutattak be

A nézsai vegyes kar egyébként másodikként lépett színpadra, s a több mint tíz éve alakult kórus ismét bizonyította, nem érdemtelenül dícselkedhet kétszeres nívódíjjal és a „Szocialista kultúráért” kitüntetéssel. Műsoruk első részében magyar és szlovák népdalcsokrot, majd Bárdos Lajos népdalfeldolgozásait énekeltek, a „gyengélkedő” férfiszóló ellenére is maradandó élményt nyújtva.

Ha a nézsai és a rétsági gyermektáncscsoport produkcióján érződött is a vakáció hatása, mindkét együttes igéretes eredményeket villantott fel.

Az 1977-ben „Szocialista kultúráért” elismerő kitüntetésben részesült legendai menyecskekórus korábban ugyancsak kétszer kapott kiváló minősítést. Most főleg helyi gyűjtésű magyar és szlovák népdalokat adtak elő, tisztán — és ami ugyancsak lényeges — kedvvel, derűsen.

A rétsági Börzsöny táncgyűttes székely és ajaki leánytáncokat mutatott be, s

noha műsoruk — talán csak a mihálygergeiek dinamikusabb, harsányabb táncai miatt — most kissé erőteljesebbnek is tetszett, méltán tekinthető a járás legteljesebb csoportjának.

Az ideai nézsai bemutató „felfedezéssel” is szolgált a díosjenői Csilling János személyében, aki június 6-án mutatkozott be először a nagyközönség előtt. Citeráján magyar népdalokat szólaltatott meg. A nemzetiségi találkozó

másik szólistája a nógrádsápi Véghe Lajosné volt, aki magyar és szlovák népdalokat adott elő.

A XIV. nemzetiségi napok programjai az augusztus 3-1. bányai nemzetiségi találkozóra érnek véget, ahol ismét találkozhatunk a járási bemutató legjobban szereplő amatőr művészeti csoportokkal.

Kulcsár József (kép)
Pintér Károly (szöveg)
riportja

Bárány Tamás:

Másfél szoba összkomfort (Regény)

49.

„Nono! És a kislányod? Őt magadhoz veszed, nem? Futás a bölcsödébe, az óvodába, az iskolába, tanulni vele, főzni, mosni, mosogatni rá... Hol lesz a mostani híres szabadságod?”
„Az más — legyintett. — Ha az ember a gyerekével bajlódik, az olyan, mintha magának tenné. Az ő kis kombinéját mosni, vagy a magamét: egy és ugyanaz!”
„Szóval — mondtam jókedvűen és megint töltöttem — nincs az a hatalom, hogy megint férjhez menj?” — És megkönnyebbülten ránevettem.
„Csodálod? — kérdezte. — Az ember, ha egyszer megégette magát, vigyáz a forró vasalóval! Nincs annyi életem, hogy többször is elrontsam!”
No, ezt akkor tisztáztuk — mondtam magamban fölszá-

badultan. És most már megiscsak odaléptem hozzá.
„Es velem? Nem félsz, hogy rosszul jársz?”
Mosolygott.
„Veled, té drága? Hiszen, te vagy a világ legtündéribb embere!” — És az ajkát nyújtotta. Rátapadtam és egyszerűre kifogtam az erőmből. Eddig tartottam magam, iszonyú akarattal, minden mozdulatomat, s szavamot a fejem irányította — de ez a gyönyörű vallomása most a szívemig hatolt, s egész valómat fölkaparta. Magamhoz öleltem, csókoltam, ahol értem, a pongyoláját húzkodtam a válláról, és helyet kerestem hátának a rekamién.
A dereka ellenállt, nem hajolt.
„Muszáj, Miklós? — kérdezte halkán. — Itt? Így? Idegen lakáson, ahogy sosem akartuk... Se te, se én...”
„Hát hol?” — meredtem rá kétségbeesve.

Képernyő előtt

Ki lesz a bálánya?

Aki Ismeri Csurka István sajátosan egyéni színpad- és írásművészetét, különösen a látott már alkotásaiból megvalósult színházi vagy televíziós előadásokat, filmeket, netán olvasta is drámáinak az idei könyvhétre megjelent két-kötetes gyűjteményét, maga, biztos tudattal ült le pénteken este a képernyő elé: gondolat, teli, fordulatos, szellemes két óra vár rá. Az előzetes várakozást Dömölky János tévéfilmje precízen igazolta. Mint ahogyan jól választott a magyar dráma 30 éve sorozat szerkesztője, Almási Miklós is, aki ugyan találhatott volna Csurka, tucatnál több drámája között jellemzőbbet, de olyan széles körű aktualitással rendelkezett, amilyen a „bálánya”, aligha. Ez az értelmiségi — sőt elit, élvonalbeli értelmiségi — körben játszódó dráma sokkal több annál, mint önmaga: hogy egyes értelmiségiek igazi, valóságos cselekvésre képtelenek, s a tettek helyébe a kártyát — pótléként —, a szellemi onanizációt állítják.

Csurka István nagyon otthonosan mozog ebben a környezetben. Az írónak, tanárnak, matematikusnak — lelki, fizikai, szellemi vonatkozásban egyaránt — minden porciáját ismeri, a bőrük alá lát. Eppen úgy, ahogyan a szereplők, a kártyaszervezőkkel egymást gyilkoló, egymás pillanatait megkeserítő barátok. Ebben a körben tulajdonképpen már szavakra sem lenne szükség (persze akkor nem lenne dráma), mozdulatokból, jelekből is értik a másikat, ismerik egymás rigolyáit, ripacszkodását, vicceit, — mert kisérszer látták, hallották egymást. Maguk között már az sem kérdéses: ki lesz a bálánya? Vagyis az a személy, aki az egész játék költségeit fedezi, egyszerűen, aki veszt.

Kik is valójában ezek az irigylésre méltó emberek? A házigazda, Czifra termékeny író, sikeres nőfaló — mára azonban inkább csak volt. Élettőlözöfiája: „amíg nem késő”, logikusan vízi beteljesülő végzet, a szappanos, borotvapengés, gőzfürdős öngyilkossághoz. A másik író, a fiatalabb, a pillanatnyilag sikeresebb Csüllögh képmutató, sekkélyes alak, szavaival, reflexszelvel mindvégig — természetesen szándéktalanul — önelleplezést végez. Abonyi, a filozófusnak induló tanár született balek: nemcsak a kártyában, az életben sem volt szerencséje soha. A játék negyedik résztvevője, a nagyszaladós Fény Tamás matematikus. Ő a legtisztábban gondolkodó, a legegyszerűbb, „gerincebb.

Szavai fénye mellett világosodik meg az egész híres kompánia. Mondatát szívesen teném szállóigévé, transzparensként függesztve ki gyárak, intézmények homlokzatára: „Mindenkinek utátnia kell őnmagát, aki méltatlanul tölti a szabad idejét.” S lényegében ez, illetve a körje csoportosuló gondolatok mutatnak túl az alaphelyzeten, válik általános érvényűvé a dráma. Csurka a „hogyan éljünk”-gondolatát — mely az utóbbi évtizedben annyi hivatalos párt- és állami dokumentumban, politikai beszédben hangot kapott — a Ki lesz a bálánya? című drámájában művészi erővel és hitelességgel fogalmazza meg. Aki méltatlanul él, nem a tehetségének, egyéni, családi és társadalmi szükségleteinek, követelményeinek megfelelően, az végül is „bálánya” lesz, így vagy úgy megfizet az eltékozolt lehetőségeért. Akár a szindarab szereplői — valamennyien.

Dömölky János nagy hozzájárulással vitte képernyőre a Csurka-művet. Érezte, egy lélegzetre, csupán apró szűszszanra abbahagyva kell végigvezetni a pókerpartit, s nem szükséges különösebb hűzés sem. Olvasata hűséges az íróhoz, annak ellenére, hogy a dráma elején olvasható szereplői jellemzéseket figyelmen kívül hagyja. Ez a felfogás megítélés szerint erősíti a mondanivalót, annak hitelét, szélesíti érvényességi körét. Bornyi Gyula operatőri munkája szervesen igazodik a rendezői koncepcióhoz. Lágy fényel, sok-sok „szürkével” premierplánnal dolgozik, ügyesen választja meg a látószöveget.

A legpontosabb színészi alakítását Haumann Péter rukkol ki. Játékának „újszerű” vonása: a visszafogottság, a szenttelen, de találó bemozdogatás. Visszafogottságának azért is örülünk, mert az utóbbi időben mintha harsánysága, vehemenciája kezdett volna eluralkodni alakításain, kissé külsőségesé fokozta le az alakítást. Oze Lajos fáradt, „halálra félt”; valóban nincs más választása. Unokaöccse rámenőssége csupán kegyelemldöfés. Szilágyi Tibor helytáll csak alakításában — bár alkati probléma is lehet —, nem érezzük a jobb sorsra érdemes tehetséget: baleksága hitelesebb. Cserhámi György rokonszenvesen buta és öntelt, éppen ezért veszélyesebb is. Takács Katalin apró szerepben szép volt és tehetséges.

A tv magyar drámasorozata a „bálanával” újabb értékes művel gazdagodott.

(sulyó)

Menyecskekórus — Legéndről